Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000213641
Datum:	27 mei 2025
Opsteller:	R.P.C. van Drunen
Portefeuillehouder:	Wethouder M. Pijnenburg
Onderwerp:	ODVeluwe jaarrekening 2024 en ontwerp programmabegroting 2026

Het college van B&W besluit:

1. de raad voor te stellen kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van de ODVeluwe;
2. de raad voor te stellen in te stemmen met het ontwerp van de programmabegroting ODVeluwe 2026 en de gevraagde bijdrage voor 2026 van € 1.940.242,- structureel op te nemen in de begroting 2026-2029;
3. de raad voor te stellen een zienswijze in te dienen en de ODVeluwe te vragen om de mogelijkheden voor ombuigingen in de bedrijfsvoering te inventariseren en deze in de programmabegroting 2027 te verwerken.

Inleiding

Aanleiding

Conform de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Veluwe stelt het Algemeen Bestuur (AB) van de ODVeluwe een begroting op. Het AB houdt daarbij rekening met de begrotingsrichtlijn van de gemeenteraden en stelt de deelnemers in de gelegenheid om zienswijzen over de ontwerpbegroting naar voren te brengen. De omgevingsdienst biedt de jaarstukken 2024 ODVeluwe (jaarverslag, balans en overzicht van baten en lasten) ter kennisname aan.

Planning

Het AB van de ODVeluwe heeft de definitieve vaststelling van de stukken gepland voor de AB-vergadering op 12 september 2025. De ODVeluwe verzoekt om op uiterlijk 19 juli 2025 eventuele zienswijzen in te dienen m.b.t. de programmabegroting 2026. Om het AB op tijd te kunnen informeren, is een besluit van de raad noodzakelijk op uiterlijk 10 juli 2025.

Kader

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Veluwe.

Alternatieven

Op hoofdlijnen vallen de volgende verschillen op in de programmabegroting 2026 ten opzicht van de programmabegroting 2025:

- de totale bijdrage is verhoogd met 1,7% in plaats van 3,8 % voor de loonkosten en 2,7% voor de materiële kosten. Dit leidt tot een verhoging van € 47.168;
- het bedrag voor het programma Vergunningverlening is verhoogd met € 247.859;
- het bedrag voor het programma Toezicht & Handhaving is verhoogd met € 198.183;
- het bedrag voor het programma Advies is verlaagd met € 325.739.

De programma’s Vergunningverlening en Toezicht & Handhaving zijn wettelijk basistaken, het programma Advies is vraag gestuurd.

De verdeling tussen de programma’s is, onder andere, een gevolg van prioritering. De afgelopen jaren lag de prioriteit, vanwege onze vraag, vooral bij het programma Advies en minder bij de programma’s Vergunningverlening en Toezicht & Handhaving. Omdat de vraag om milieuadvies de afgelopen jaren afnam, is in de programmabegroting 2026 het bedrag voor het programma Advies verlaagd. Als gevolg daarvan kunnen de programma’s Vergunningverlening en Handhaving & Toezicht meer prioriteit krijgen en is de begroting ten gunste van de programma's Vergunningverlening en Toezicht & Handhaving gewijzigd.

Op die manier kan de ODVeluwe investeren in het op peil brengen van (actuele) vergunningen en het bijbehorende toezicht.

Een mogelijk alternatief is het inzetten van de verlaging of een deel van de verlaging van de begroting voor programma Advies als ombuigingsmaatregel. De begroting voor de programma's Vergunningverlening en Toezicht & Handhaving verhogen we dan niet of met een lager bedrag. Het gevolg is dat we afbreuk doen aan de uitvoering en het op peil houden van de wettelijk VTH-taak en bijvoorbeeld op peil brengen van (actuele) vergunningen en het bijbehorende toezicht op achterstand raakt.

Beoogd effect
Kennisnemen van de ODVeluwe jaarstukken 2024 en instemmen met het ontwerp van de programmabegroting 2026 ODVeluwe.

Argumenten
1. Jaarstukken 2024
De jaarrekening ODVeluwe 2024 sluit met een positief saldo van **€ 462.678,-.**

Een belangrijke oorzaak van dit voordelig resultaat is de realisatie van diverse extra uitgevoerde opdrachten. Aan het bestuur wordt voorgesteld om drie reserves te vormen, een algemene bestemmingsreserve van € 252.250,-, een bestemmingsreserve regionaal VTH-beleid van € 85.000,- en een bestemmingsreserve ontwikkeling datakwaliteit en informatievoorzieningen van € 85.000,-. Instemming met dit voorstel resulteert in een voordelig resultaat van **€ 40.428,-** wat naar rato aan de deelnemers wordt terugbetaald. Voor gemeente Harderwijk is dit een incidenteel voordeel van ongeveer **€ 4.742,-.**

De jaarrekening 2024 van ODVeluwe omvat tevens het opnemen en samenvoegen van de financiële eindsituaties van de latende entiteiten ODNV en OVIJ, zoals uiteengezet in de jaarrekeningen 2023 van de beide fusiepartners. De financiële liquidatie van ODNV en OVIJ is in 2024 afgerond.

De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024. De verklaring is als bijlage opgenomen in het document jaarstukken 2024. De jaarstukken geven geen aanleiding voor opmerkingen.

2. Meerjarenbegroting 2026-2029 ODVeluwe
In de meerjarenbegroting geeft de omgevingsdienst een overzicht van de werkzaamheden en de daarbij behorende begroting die zij voor de gemeente gaat uitvoeren. De taken die de omgevingsdienst de komende jaren voor ons gaat uitvoeren zijn op hoofdlijnen beschreven en komen overeen met de gemaakte afspraken.

De basis voor het opstellen van de nieuwe begroting is die van de Meerjarenbegroting 2025-2028, jaarschijf 2026 gecorrigeerd met de structurele effecten van de met deelnemers overeengekomen uitvoeringsplannen 2025.

De gevraagde gemeentelijke bijdrage Harderwijk voor 2026 betreft totaal **€ 1.940.242,-** t.o.v. van de huidige geraamde bijdrage van € 1.893.074,-. De toename vanuit de overdracht van wettelijke verplichte bodemtaken van Provincie naar gemeente zit reeds in de huidige geraamde bijdrage van € 1.893.074,-. Hiervoor is bij de kadernota 2025 Harderwijk een aanmelding gedaan en dit is vervolgens met de begroting 2025 Harderwijk als zodanig besloten.

De gehanteerde loonkostenindex en materiële kostenindex voor de begroting 2026 zijn respectievelijk 3,8% en 2,7%. De totale toename in de gevraagde bijdrage Harderwijk is ongeveer 2,5% en daarmee lager dan de indexatie. De ODVeluwe heeft met het oog op de gemeentelijke financiële uitdaging vanaf 2026 een aantal besparingen voorgesteld en benoemd in de aanbiedingsbrief, waardoor de gevraagde stijging van de

gemeentelijke bijdrage beperkt is gehouden. Het uurtarief stijgt ten opzichte van 2025 met 1,7% i.p.v. met de loonindexering van 3,8%. Dit is een taakstelling binnen de ODVeluwe gericht op te realiseren efficiëntie. Daarnaast wordt een verlaging toegepast van 50% op de uitvoering van de wettelijk verplichte bodemtaken en is er sprake van een daling van het aantal fte werkzaam op overheadtaken van 21,08 fte naar 17,82 fte.

De toename vanuit de overdracht van wettelijke verplichte bodemtaken van Provincie naar gemeente zit reeds in de huidige geraamde bijdrage van € 1.893.074,-. Hiervoor is bij de kadernota 2025 Harderwijk een aanmelding gedaan en dit is vervolgens met de begroting 2025 Harderwijk als zodanig besloten.

Genoemd als ontwikkeling wordt verder het onderwerp economie, energie en circulariteit. Ten tijde van het opstellen van de voorliggende begroting komt de provincie Gelderland met een Actieplan Stikstof, waarvan de effecten op deze begroting nog niet bepaald zijn. ODVeluwe benoemt met haar opdrachtgevers in gesprek te gaan over de keuze in plannen en advisering, wat mogelijk zal leiden tot een begrotingswijziging.

Het advies is de gevraagde bijdrage structureel mee te nemen in de begroting 2026-2029.

3. Zienswijze

Wij stellen voor om over het ontwerp van de programmabegroting 2026 ODVeluwe een zienswijzen in te dienen, gericht op de bedrijfsvoering. In deze paragraaf is dat toegelicht, mede in het licht van de ombuigingen en wettelijke taken.

Voorgestelde ombuigingen ODVeluwe

De ODVeluwe heeft invulling gegeven aan de oproep van vorig jaar om een voorstel te doen voor een bijdrage aan de ombuigingen. De ODVeluwe heeft dat gedaan door:

- het uurtarief minder te laten stijgen dan de loonindexering (1,70% i.p.v. 3,80%);
- de uitvoering van de provinciale bodemtaken die met de invoering van de Omgevingswet zijn overgekomen met 50% te verlagen (€ 31.661,- voor Harderwijk);
- het aantal fte werkzaam op overheadtaken te verlagen van 21,08 fte naar 17,82 fte.

De ODVeluwe heeft geen ombuigingsvoorstellen gedaan voor de bedrijfsvoering zoals de huisvesting op twee locaties. Wij stellen daarom voor om op dit onderdeel een zienswijze in te dienen en de ODVeluwe te vragen om concrete voorstellen te doen voor ombuigingen in de bedrijfsvoering zoals de huisvesting en deze te verwerken in de programmabegroting 2027.

Ombuigingen

In het kader van de ombuigingen kijken wij ook naar de gemeenschappelijke regelingen waaronder de ODVeluwe. De werkzaamheden die de ODVeluwe voor ons uitvoert zijn verdeeld over drie programma's: Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies. Het vierde programma (Projecten & Programma's) nemen wij niet af.

Ombuigingen - wettelijke taken

Voor de programma's Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving, de VTH-taken, die bestaan uit het basistakenpakket en de zogenoemde plustaken, geldt een tweeledige wettelijke verplichting:

- de uitvoering van de VTH-taken is een wettelijke verplichting;
- de uitvoering van het basistakenpakket door de omgevingsdienst is een wettelijk verplichting;

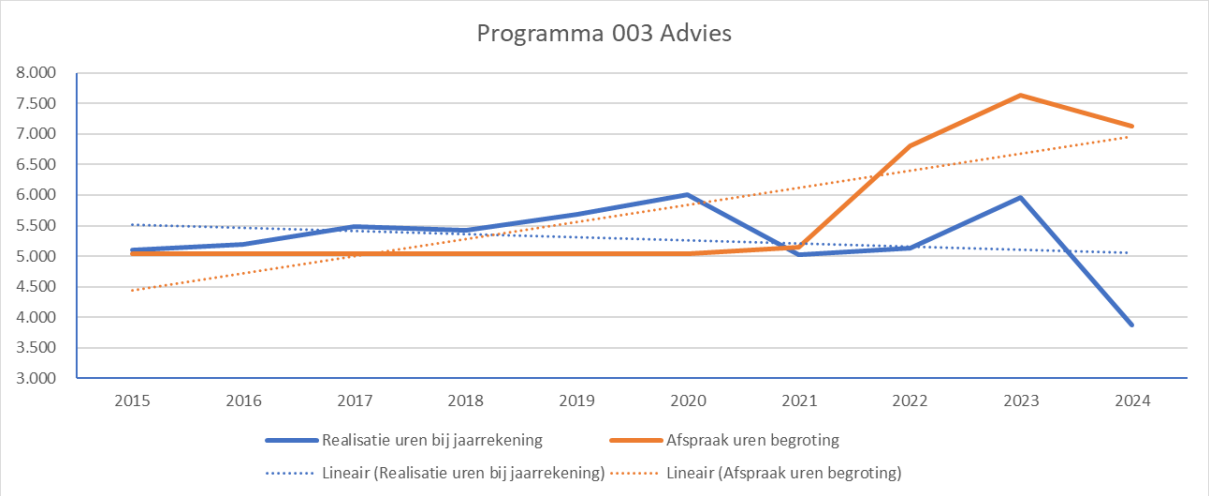
De plustaken van de VTH-taken hebben wij vanaf de start van de omgevingsdienst ook belegd bij de omgevingsdienst. Daarmee voorkomen wij versnippering van de VTH-taken en leveren wij een bijdrage aan een robuust takenpakket en robuuste uitvoering van dat takenpakket.

In lijn met het kader voor de ombuigingen voor de gemeentelijke taken, zien wij geen ombuigingspotentieel voor de programma's Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving anders dan de door de ODVeluwe voorgestelde besparing. Dit geldt met name een loonindexering van 1,7% in plaats van 3,8% en een daling van het aantal fte werkzaam op overheadtaken van 21,08 fte naar 17,82 fte.

Ombuigingen – programma Advies
Het programma Advies bestaat uit advisering over diverse milieu aspecten, bijvoorbeeld geluid, bodem, asbest en natuur & ecologie. Het grootste deel van deze werkzaamheden bestaat uit advisering over projecten en plannen waarvoor de gemeente de initiatiefnemer is en waarvoor milieuadvies noodzakelijk is. Een kleiner deel bestaat uit beantwoording van vragen van ons maar ook van inwoners en ondernemers. Daarmee is het programma Advies vraag gestuurd.

Tot 2022 was het aantal begrote en gerealiseerde aantal uren per jaar voor de adviestaak redelijk stabiel. Vanaf 2022 nam de adviesvraag toe en week het aantal begrote uren af van de gerealiseerde uren. Door deze ontwikkeling en in de aanloop naar de fusie van de ODNV en de OVIJ is de begroting voor programma Advies de afgelopen 3 jaar verruimd. Tegelijkertijd blijkt uit de verantwoording dat deze verruiming hoger is geweest dan de vraag naar milieuadviezen. Kanttekening daarbij is dat de afgelopen jaren zich hebben gekenmerkt door de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de implementatie van de fusie. Met name het eerste jaar dat de Omgevingswet van kracht was heeft een dempend effect gehad op de besteding van het programma Advies. Ook de stikstofproblematiek en de netcongestie heeft waarschijnlijk een dempend effect op projecten waarvoor milieuadvies nodig is. Het is daarom onzeker of de dalende trend doorzet.

In de grafiek is het verloop van de geraamde en bestede uren voor programma Advies in de afgelopen jaren weergegeven.

Verwachte groei milieuadviezen
Uit een inventarisatie bij de teams van het domein Stad en Omgeving blijkt dat juist een groei wordt voorzien in de vraag naar milieuadviezen. Dit is onder andere een gevolg van een toenemende vraag naar milieuadvies gericht op de transitiefase van het omgevingsplan. Wij hebben input nodig op onder meer de thema's externe veiligheid, geluid, bodem en de nieuwe methode bedrijven en milieuzonering en daarnaast hebben we advies nodig over het (al dan niet) aanpassen van de regels van de bruidsschat. Ook voor de lopende en toekomstige projecten, waaronder woningbouwprojecten, is de verwachting dat de vraag naar milieuadviezen de komende jaren toeneemt. Tot slot pakken wij de uitgifte en verkoop van bedrijfskavels weer op met als gevolg een toenemende vraag om milieuadvies.

Nieuwe wettelijke taak
Vanaf 1 juli 2024 zijn organisaties met minimaal 100 werknemers verplicht om jaarlijks te rapporteren over alle zakelijke- en woon-werkmobiliteit. Het toezicht en de handhaving op de rapportageverplichting

behorende bij dit besluit, is een bevoegdheid van gemeenten en als (wettelijke) basistaak belegd bij de omgevingsdienst. Omdat dit een nieuwe taak is, is nog onduidelijk hoe hoog de voorbereidende kosten zijn voor de uitvoering van deze taak. De omgevingsdienst raamt de kosten op minimaal € 500 en maximaal € 10.000. Met de omgevingsdienst is afgesproken om voor de eindafrekening van 2025 een factuur te verzenden met de werkelijke kosten. Voor 2026 en volgende jaren wordt deze nieuwe taak structureel opgenomen in de begroting. Wij verwachten dat wij de kosten voor 2025 kunnen dekken uit de raming voor het programma Advies.

Omdat het bedrag voor het programma Advies in de programmabegroting is verlaagd met € 325.739, zie paragraaf alternatief, en omdat het zich laat aanzien dat de vraag om milieuadvies toe gaat nemen, zien wij geen mogelijkheden om dit bedrag nog verder te verlagen.

Omgevingswet
Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie en/of omgevingsplan. De programmabegroting stelt de ODVeluwe wel in staat om een bijdrage te leveren aan een gezonde en veilig leefomgeving.

Financiën
Zie de argumenten 2 Meerjarenbegroting 2026-2029 ODVeluwe en 3 Zienswijze.

Duurzaamheid
Dit voorstel heeft geen directe gevolgen voor onze duurzaamheidsambities. Wel draagt de ODVeluwe bij aan onze duurzaamheidsambities voor zover duurzaamheid onderdeel is van bedrijfsmatige milieu belastende activiteiten.

Inwonerperspectief
Dit voorstel, en een besluit over de jaarstukken en de programmabegroting, heeft geen direct merkbare gevolgen voor de inwoners. De werkzaamheden die de ODVeluwe namens ons uitvoert hebben dat wel omdat de uitvoering van taken van de ODVeluwe een belangrijke bijdrage leveren aan een gezonde en veilig leefomgeving.

Communicatie
Wij informeren de ODVeluwe schriftelijk over de instemming met het ontwerp van de programmabegroting 2026 ODVeluwe en om geen zienswijze in te dienen. Zie daarvoor de bijgevoegde brief.

Uitvoering
De ODVeluwe is belast met de uitvoering van de programmabegroting 2026 ODVeluwe. De ODVeluwe stelt daarvoor medio 2025 en samenwerkingsovereenkomst voor 2026 op.

Evaluatie
De evaluatie over de uitvoering van de programmabegroting 2026 ODVeluwe vindt plaats met de jaarstukken 2026.

Bijlagen
<u>Jaarstukken</u>
1. Aanbiedingsbrief raden en staten jaarstukken 2024
2. Jaarstukken 2024
3. Sociaal jaarverslag 2024
4. Rapportage Kwaliteitscriteria 2024
5. Toelichting besteding bestemmingsreserve, verbetering datakwaliteit voormalig ODNV

<u>Programmabegroting</u>
6. Aanbiedingsbrief ontwerp Programmabegroting 2026
7. Ontwerp programmabegroting 2024